

ИСТОРИЈА

Списание на Сојузот на историските друштва на СР Македонија

Редакција: Војо Кушевски, Глигор Тодоровски, Миле Тодоровски,
Томо Томоски, Благоја Цветковски

Секретар на редакцијата: Димитар Димески

Главен и одговорен уредник: Војо Кушевски

Издавач: Сојуз на историските друштва на СР Македонија

Адреса на редакцијата и на администрацијата:
Сп. „Историја“, Филозофски факултет, Историски семинар, Скопје

Препечатувањето се дозволува во согласност на редакцијата и наведувањето на изворот

Списанието излегува двапати годишно; ракописите не се враќаат; годишна претплата изнесува за членови на Сојузот на друштвата на историчарите 30 динари, за нечленови и установи 40 динари; за странство 80 динари; за ученици и студенти 16 динари; цената на одделен број 20 динари; а за странство 40 динари

Претплатата се уплатува на чековна сметка: 40100-678-955, СОК, Скопје,
„Историско друштво на СРМ“ — за „Историја“

Јазична редакција: Љупка Станковска

Насловната страница ја изработи: Бисерка Филипова

Печатница при Универзитетот „Кирил и Методиј“ во Скопје

Тираж 3 000 примероци

ИСТОРИЈА

СПИСАНИЕ НА СОЈУЗОТ НА ИСТОРИСКИТЕ ДРУШТВА НА СР МАКЕДОНИЈА

ГОДИНА IX

СКОПЈЕ, 1973

БРОЈ 2

СОДРЖИНА

Страна

Шесеттигодишниот јубилеј на професорот Методија Соколки

ВОЈО КУШЕВСКИ, Методија Соколки — наш истакнат филолог — ориенталист, историчар и општествен работник — I

СТАТИИ

ХРИСТО АНДОНОВ ПОЛЈАНСКИ, Илинденското востание — — 1
 МАНОЛ ПАНДЕВСКИ, Илинденското востание, османската власт и турското население во Македонија — — — — 9
 ЉУБЕН ЈАПЕ, Одбележувањето на Илинден меѓу двете светски војни во Македонија и сред емиграцијата — — — — 37
 ЉУБЕН ЈАПЕ, Идејни основи на Привременото претставителство на бившата Обединета Внатрешна Македонска Револуционерна Организација и неговата активност на Париската мировна конференција 1919 година — — — — 53
 ЕВГЕНИЈ П. НАУМОВ (Москва), Јужнословенскиот епос и проблемите на српското средновековие — — — — 97

ПРИЛОЗИ

Д. ДИМЕСКИ, Борбата кај с. Баница, Леринско, 1903 година — — 145
 Р. СТОЈАНОВА — МИРЕВА, За организацијата и функционирањето на санитетската служба на Втората македонска народно-ослободителна бригада — — — — 151
 Р. ТЕРЗИОСКИ, За дискриминаторската политика на бугарскиот окупатор врз народностите во Македонија (1941—1944) и отпорот на Комунистичката партија на Македонија против неа — 159
 Р. КИРЈАЗОВСКИ, Внатрешно-партиската дискусија во КПГ по македонското национално прашање меѓу III вонреден (ноември 1924) и III редовен конгрес на КПГ (март 1927) — — — 175
 С. МУРЏЕВ, Од активноста на Академското друштво „Македонија“ во Женева по завршувањето на I-та светска војна — — — 201
 Ш. РАХИМИ, Меморандум доставен до султанот и европскиот печат за создавање автономија на Албанија и Македонија 1898 година и неговата политичка заднина — — — — 210
 А. КЕРАМИДЧИЕВ, Уште нешто за Нахијата Волкашин (Биглишта) 219

ОД КУЛТУРНОТО МИНАТО

В. АНТИЌ, Од Хагиографијата на Јоаким Осоговски — — — — 227
 Л. КУМБАРАЦИ — БОГОЛЕВИЌ, Прилог кон проучувањето на Скопската чаршија — — — — 237
 З. РАСОЛКОСКА — НИКОЛОВСКА, Убикација на црквата Света Петка на Брегалница според Повелбата на цар Душан од 1355 година — — — — 248

Г. ТРАЈКОВСКИ — Ж. ВИНЧИК, Село Кнежје Св. Николско — археолошки локалитет „Градиште“ и „Над Бавчи“ — — —	255
И. МИКУЛЧИК, За местоположбата на античкото Скопје — —	262
Г. СПАСОВСКА, Надробен натпис на М. VALERIUS MARINUS DECURIO на колонијата SCUPI — — — — —	273

МАТЕРИЈАЛИ

Љ. ЛАПЕ, Два документа за одзивот на Илинденското востание сред македонските младинци што се наоѓале на учење во Србија —	277
К. ЦАМБАЗОВСКИ, Два документа за проучувањето на националниот развиток на македонскиот народ меѓу двете светски војни	281
И. КАТАРЦИЕВ, Погледите на ВМРО (Обединета) за ослободување на Македонија одразени во Резолуцијата на Првата конференција 1929 година — — — — —	294
Б. РИСТОВСКИ, Неколку одломки од обемната „Славјанскомакедонска општа историја“ на Георгија М. Пулевски од 1892 година	321

НАСТАВА

Б. ЦВЕТКОСКИ, За воспитно образовните вредности на Крушевскиот Манифест во наставата по историја — — — —	359
М. ПЕРОВИК — М. ДРАГУТИНОВИК, Современата историја во наставните програми за основните училишта и гимназиите во нашата земја — — — — —	367
В. Д. КУШЕВСКИ, Некои прашања од националните и југословенските содржини во наставните програми по историја — —	379

ОСВРТИ

П. СТАМБОЛИК, За традицијата и традиционализмот — — —	389
---	-----

КРИТИКА И ПРИКАЗИ

М. М., Д-р Владо Ивановски, Ослободителната војна во Западна Македонија 1941—1944, Скопје 1943 — — — — —	395
Д. Д., Д-р Ристо Поплазаров, Прчката политика спрема Македонија во втората половина на XIX и почетокот на XX век, Скопје, 1943 — — — — —	398
Ј. С., Една незавршена монографија за една завршена биографија (К. Солунски: Кузман Јосифовски — Питу, живот — дело — време, I, II, Скопје, 1973) — — — — —	401
Љ. Л., Блаже Ристовски, Наце Димов (1876—1916), Скопје 1973 — —	414
О. В., Милош Константинов, Заштита на архивската граѓа, Скопје 1973 — — — — —	416
Љ. Л., Македонски архивист, Скопје, Год. I (1972), бр. 1 — — —	418
Љ. Л., Музејски гласник, Скопје, Год. I, бр. 1 (1972) — — — —	420
Ј. А., Од семејната кореспонденција на Карл Маркс (Редакција и превод Д-р Вера Јанева — Стојановиќ), Скопје, 1973 — —	422
Љ. Л., Прилози II, 2 Скопје, (1971) — — — — —	423
А. Т., Гласник на Институтот за национална историја, Скопје 1972, XVI, бр. 1, бр. 2, бр. 3 — — — — —	428
Д. Л., „Настава по историја“, Nastava povijesti, Pouk zgodovine, Настава историје“, Загреб, бр. 1, 2, 3 и 4/1972 — — — — —	434
Ј. М., Емисијата „Деновите пред години“ на Радио — Скопје и наставата по историја — — — — —	437
Р. П., Bibliografie Ceskoslovenské Balkanistiky za léta 1969—1971, Brno, 1973 — — — — —	438

В. К., А. А. Ватин, Методика обучении истории в школе, Москва 1972	439
В. К., Л. Н. Боголюбов и др., Методическое пособие по новейшей истории — Пособие для учителей, Москва 1972 — — — —	442

БИБЛИОГРАФИЈА

К. АЦИЕВСКИ, Втор прилог кон библиографијата за историјата на македонскиот народ во XIII и XIV век — — — — —	447
--	-----

ХРОНИКА И БЕЛЕШКИ

Т. Т., Престојот во СССР на група студенти и професори од Универзитетот „Кирил и Методиј“ во Скопје — — — — —	457
Т. Т., Престојот на советските студенти од Вороњез (СССР) во Југославија — — — — —	458
В. К., Втор југословенски симпозиум за наставата по историја —	460
А. А., VI конгрес на историчарите на Југославија, Будва, 7—10 октомври 1973 — — — — —	462

IN MEMORIAM

Александар Кузмановски
Сергеј В. Троицки

СПИСОК НА СОРАБОТНИЦИТЕ

TABLE DES MATIÈRES

*A l'occasion du 60e Anniversaire de la naissance du professeur
Metodija Sokoloski*

VOJO KUŠEVSKI, Metodija Sokoloski, un de nos philologues-orientalistes, historiens et activistes éminents — — — — —	I
---	---

ARTICLES

HRISTO ANDONOV POLJANSKI, L'Insurrection d'Ilinden — — —	1
MANOL PANDEVSKI, L'Insurrection d'Ilinden, le gouvernement ottoman et la population turque en Macédoine — — — — —	9
LJUBEN LAPE, Les idées fondamentales de la Représentation Provi-d'entre les deux guerres et parmi les émigrés — — — —	37
LJUBEN LAPE, Les idées fondamentales de la Représentation Provi-soire de l'ancienne Organisation Révolutionnaire Intérieure de Macédoine et son activité lors de la Conférence de la paix tenue à Paris en 1919 — — — — —	53
EVGENIJ P. NAUMOV, (Moscou) Le poème épique des Slaves du Sud et les problèmes du Moyen âge serbe — — — — —	97

CONTRIBUTIONS

D. DIMESKI, La bataille de 1903 près du village de Banitza, aux environs de Lérin — — — — —	145
---	-----

R. STOJANOVA — MIREVA, Sur l'organisation et le fonctionnement du service sanitaire de la Deuxième brigade de libération populaire macédonienne — — — — —	151
R. TERZIOSKI, Sur la politique de discrimination des occupants bulgares à l'égard des minorités en Macédoine (1941—1944) et sur la résistance offerte par le Parti communiste de Macédoine — —	159
R. KIRJAZOVSKI, La discussion interne du Parti communiste grecque (PCG) concernant la question nationale macédonienne tenue entre le III ^e Congrès exceptionnel (novembre 1924) et le III ^e Congrès régulier du PCG (mars 1927) — — — — —	175
S. MURDŽEV, Sur l'activité de la Société académique „La Macédoine“ à Genève, aussitôt après la Première guerre mondiale	201
Š. RAHIMI, Le Memorandum remis au sultan et la presse européenne concernant la création de l'autonomie en Albanie et en Macédoine en 1898 et son arrière-plan politique — — — — —	210
A. KERAMIDČIEV, Nouvelles considérations sur le district de Volkašin (Biglišta) — — — — —	219

DU PASSÉ CULTUREL

V. ANTIĆ, Extrait de la Hagiographie de Joachim Osogovski — —	227
L. KUMBARADŽI — BOGOJEVIĆ, Contribution à l'étude de la place du marché de Skopje — — — — —	237
Z. RASOLKOSKA — NIKOLOVSKA, L'ubiquité de l'église S ^{te} Petka sur la Bregalnitsa d'après la charte du tzar Doušan de 1355 —	248
Gj. TRAJKOVSKI — Ž. VINČIĆ, Le village de Knežje aux environs de S ^t Nikola — localités archéologiques de „Gradište“ et „Nad Bavči“ — — — — —	255
I. MIKULČIĆ, Sur l'emplacement de la ville antique de Skopje —	262
G. SPASOVSKA, L'épithaphe de M. Valerius Marinus Décurion de la colonie de SCUPI — — — — —	273

DOCUMENTS

Lj. LAPE, Deux documents sur l'écho de l'Insurrection d'Ilinden parmi la jeunesse macédonienne des écoles de Serbie — — —	277
K. DŽAMBAZOVSKI, Deux documents — contributions à l'étude du développement national du peuple macédonien dans la période d'entre les deux guerres — — — — —	281
I. KATARDŽIEV, La prise de position de l'Organisation Révolutionnaire Intérieure de Macédoine (Unifiée) concernant la libération de la Macédoine et Son reflet dans la Résolution de la Conférence de 1929 — — — — —	294
B. RISTOVSKI, Quelques extraits de la volumineuse „Histoire générale slavo-macédonienne“ de 1892 par Gorgi M. Pulevski — — —	321

ENSEIGNEMENT

B. CVETKOSKI, Sur le rôle des valeurs éducatives et instructives du Manifeste de Kruševo dans l'enseignement de l'histoire — —	359
--	-----

M. PEROVIĆ — M. DRAGUTINOVIĆ, L'histoire contemporaine dans les programmes d'enseignement de nos écoles primaires et de nos lycées — — — — —	367
V. D. KUŠEVSKI, Quelques aspects relatifs à la matière nationale et yougoslave des programmes d'enseignement de l'histoire —	379

ETUDES

P. STAMBOLIĆ, Tradition et traditionnalisme — — — — —	389
---	-----

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

BIBLIOGRAPHIE

NOTES ET CHRONIQUES

IN MEMORIAM

LISTE DES COLLABORATEURS